

Republikánská strana v roce 2010

18.dubna 2010 Petr Vilímek

Obamova popularita se dnes ve většině průzkumů veřejného mínění pohybuje pod hranicí 50 % a ačkoliv demokraté vedle kontroly exekutivy mají stále ještě pohodlnou většinu v obou komorách Kongresu, během uplynulého roku nedokázali splnit téměř nic z toho, co svým voličům slibovali.

Republikánská strana z tohoto vývoje jednoznačně profitovala a jestliže po volbách v roce 2008 nejenom mnozí demokratičtí aktivisté, ale i někteří seriózní novináři a političtí analytici předpokládali, že si demokraté udrží pohodlnou většinu v obou komorách Kongresu po dobu několika dalších volebních období, zdá se být téměř jisté, že v listopadových volbách zaznamenají republikáni významné zisky. V této souvislosti přitom někteří významní političtí analytici naznačují, že vyloučen už není ani scénář, podle kterého by demokraté mohli ztratit většinu ve Sněmovně reprezentantů. Například podle nedávno publikovaného pravidelného výzkumu pro televizi ABC a list Washington Post mají nyní republikáni podporu 48 % registrovaných voličů, zatímco demokraty podporuje jen 45 % voličů. Ačkoliv tento náskok není sám o sobě statisticky důležitý, podle autorů výzkumu je přinejmenším neobvyklý, neboť od roku 1981 je to teprve pošesté, co v tomto výzkumu více registrovaných voličů dalo přednost republikánům před demokraty.

Odrasový můstek v Massachussets

Pokud jde o volby do jedné třetiny Senátu, ještě v lednu 2010 respektovaný politický analytik Charlie Cook konstatoval, že je téměř nemožné představit si scénář, podle něž by Demokratická strana mohla přijít o svou většinu (v té době 60 demokratů vůči 40 republikánům), ačkoliv současně odhadoval, že by demokraté mohli v listopadových volbách zaznamenat celkovou ztrátu až pěti křesel. Jen o pár dní později se ale demokratická senátní většina zmenšila o jedno křeslo díky překvapujícímu vítězství republikána Scotta Browna v doplňovacích volbách v Massachussets a od té doby se republikánské vyhlídky dále zlepšily. Ačkoliv je i nadále velmi pravděpodobné, že si demokraté kontrolu nad Senátem udrží, stávající výzkumy naznačují, že republikáni mají nejen velmi dobrou šanci uhájit svá dosavadní křesla, ale s velkou pravděpodobností získají demokratická křesla v Severní Dakotě a v Delaware a dobré vyhlídky mají hned v několika dalších státech. Stávající demokratičtí senátoři za svými potenciálními republikánskými protivníky nyní výrazně zaostávají v Arkansasu, Pensylvánii a v Nevadě (kde reálná porážka hrozí dokonce samotnému vůdci senátních demokratů Harrymu Reidovi) a poměrně dobré šance mají republikánští kandidáti i v Coloradu a v Indianě (zde republikáni na poslední chvíli rekrutovali potenciálně velmi silného kandidáta v osobě bývalého senátora Dana Coatse). Velmi symbolická by pak mohla být případná demokratická porážka v Illinois, kde se soupeří o křeslo, které do voleb v roce 2008 držel Barack Obama. Zatímco ale republikánům se v osobě kongresmana Marka Kirka podařilo rekrutovat velmi silného kandidáta, jeho demokratický soupeř Alexi Giannoulis je řadou voličů vnímán jako typický příslušník zkorumpované politické elity tohoto státu.

Vzhledem k menšímu počtu volebních výzkumů a často čistě lokálnímu charakteru jednotlivých klání ve volbách do Sněmovny reprezentantů, je mnohem těžší odhadnout jejich celkový výsledek. Nicméně již zmiňovaný Charlie Cook odhaduje, že by demokraté mohli přijít o 20 až 30 křesel a zcela nevyločil ani scénář, podle kterého by v důsledku rozhodnutí řady stávajících kongresmanů (takové rozhodnutí už například učinili dva ze tří demokratických kongresmanů za stát Arkansas) opětovně

nekandidovat mohli přijít o většinu v této komoře.

Poplach u demokratů

I v souvislosti s volbami v roce 2010 je pak třeba vyzdvihnout efekt zvolení republikána Scotta Browna. Nejen že jeho vítězství znamená faktický kolaps velké části demokratické agendy v Kongresu (včetně reformy zdravotnictví), ale současně vyslalo signál, jak špatně si nyní Demokratická strana v očích většiny voličů stojí. Brownovo vítězství v dosavadní demokratické baště Massachussets ukázalo, že si demokratičtí politici v mnoha dalších státech USA nemohou být ani zdaleka jisti znovuzvolením. Naopak řady republikánů od té doby rozmnožili další potenciálně velmi silní kandidáti a další vzpruhy se dostalo těm stávajícím kandidátům, kteří se od počátku ostře vymezovali vůči Obamově politické agendě.

Dobré vyhlídky republikánů pro volby v roce 2010 ovšem ani zdaleka neznamení, že by většina voličů měla samotnou Republikánskou stranu v příliš velké oblibě. Spíše jsou zejména nezávislí voliči odhodlaní v těchto volbách potrestat demokraty a Obamu za jejich neefektivní vládnutí a na americké poměry až příliš levicovou politiku. Republikáni jim pak slouží jako vhodný nástroj jak stávající moc demokratů omezit, avšak pokud si Republikánská strana bude chtít jejich přízeň udržet i v budoucnosti, nevyhne se potřebě programových i jiných reforem.